

BOSHLANG'ICH SINIF ONA TILI DARSLARINI TASHKIL ETISHDA DIFERENSIAL ISHLASH METODIKASIDAN FOYDALANISH

Soliyeva Moxigul Madaminxon qizi

“Ideal odob-ilm” xususiy maktabi o‘qituvchisi

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.22952721>

Annotatsiya: Ushbu maqolada boshlang'ich sinf ona tili darslarida o'quvchilarning individual xususiyatlari, qobiliyatlari va o'zlashtirish darajalarini hisobga olgan holda diferensial (tabaqalashtirilgan) ta'limni tashkil etish usullari yoritilgan. Ona tili darslarida o'quvchilarning savodxonlik darajasini oshirish, mantiqiy va ijodiy fikrlashini rivojlantirishda tabaqalashtirilgan topshiriqlarning o'rni va ularni amaliyotga tatbiq etish metodikasi tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: diferensial ta'lim, tabaqalashtirilgan yondashuv, boshlang'ich ta'lim, ona tili darslari, individual qobiliyat, topshiriqlar darajasi, motivatsiya.

Abstract: This article explores methods of organizing differentiated instruction in primary school mother tongue lessons, taking into account students' individual characteristics, abilities, and levels of academic achievement. It analyzes the role of differentiated tasks in improving students' literacy, developing logical and creative thinking in mother tongue lessons, as well as the methodology for their practical implementation.

Keywords: differentiated instruction, differentiated approach, primary education, mother tongue lessons, individual abilities, task levels, motivation.

Аннотация: В данной статье освещаются методы организации дифференцированного (уровневого) обучения на уроках родного языка в начальных классах с учетом индивидуальных особенностей, способностей и уровня усвоения учебного материала учащимися. Проанализированы роль дифференцированных заданий в повышении уровня грамотности учащихся, развитии логического и творческого мышления на уроках родного языка, а также методика их практического применения.

Ключевые слова: дифференцированное обучение, дифференцированный подход, начальное образование, уроки родного языка, индивидуальные способности, уровни заданий, мотивация.

KIRISH.

Zamonaviy ta'lim tizimida har bir o'quvchining individual imkoniyatlari va ehtiyojlarini inobatga olgan holda o'qitish jarayonini tashkil etish muammosi dolzarb hisoblanadi. Boshlang'ich sinf ona tili darslarida diferensial (tabaqalashtirilgan) yondashuvni qo'llash o'quvchilarning bilim olishga bo'lgan qiziqishini orttiribgina qolmay, ularning o'z qobiliyatlariga bo'lgan ishonchini mustahkamlaydi.

Diferensial ta'lim — bu o'quvchilarni ularning tayyorgarlik darajasi, o'zlashtirish tezligi, qobiliyati va qiziqishlariga ko'ra guruhlariga bo'lgan holda, ularga mos keladigan ta'lim mazmuni, usullari va topshiriqlarini taqdim etish tizimidir. Boshlang'ich sinfda ona tili fanini o'qitishda ushbu metodikadan foydalanish savodxonlik va nutq o'stirish samaradorligini sezilarli darajada oshiradi.

ASOSIY QISM

Ona tili darslarida diferensial ishlashni tashkil etishda o'quvchilar, odatda, uchta asosiy guruhga bo'lib o'rganiladi:

- **A-guruh (Yuqori daraja):** Mustaqil fikrlay oladigan, ijodiy va mantiqiy topshiriqlarni tez va to'g'ri bajara oladigan o'quvchilar.
- **B-guruh (O'rta daraja):** Darslikdagi standart topshiriqlarni mustaqil bajara oladigan, ammo murakkab va ijodiy savollarda biroz yo'nalishga muhtoj o'quvchilar.
- **C-guruh (Boshlang'ich/Bazaviy daraja):** Mavzuni o'zlashtirishda qiyinchilikka uchraydigan, o'qituvchi va tengdoshlarining yordamiga muhtoj bo'lgan o'quvchilar.

Diferensial topshiriqlarni tuzish va qo'llash metodikasi:

1. Matn ustida ishlash bo'yicha:

- **C-guruh:** Matnni ravon o'qish va undagi tayanch so'zlarning tagiga chizish.
- **B-guruh:** Matn mazmuniga doir savollarga javob berish va sodda reja tuzish.
- **A-guruh:** Matnning mantiqiy davomini o'ylab topish, qahramonlar xatti-harakatiga baho berish yoki insho shaklida munosabat bildirish.

2. Grammatik va imloviy qoidalar bo'yicha:

- **C-guruh:** Nuqtalar o'rniga mos keluvchi harf yoki so'zlarni qo'yib ko'chirish (andoza bo'yicha ishlash).
- **B-guruh:** So'zlarni turkumlar bo'yicha ajratish va qoidaga mos misollar keltirish.
- **A-guruh:** Berilgan so'zlar vositasida bog'lanishli matn tuzish va grammatik hodisalarni tahlil qilish (lingvistik tahlil).

Diferensial ta'lim jarayonida o'quvchilarning bir guruhdan ikkinchisiga o'tishi doimiy ravishda rag'batlantirilishi zarur. Bu metodika past o'zlashtiruvchi o'quvchilarda majmuat kompleksini yo'qotib, yuqori o'zlashtiruvchi o'quvchilarning bir joyda deysinib qolishining oldini oladi.

XULOSA

Boshlang'ich sinf ona tili darslarida diferensial yondashuvni to'g'ri va tizimli yo'lga qo'yish o'quvchilarning umumiy savodxonlik darajasini oshiradi va har bir bolaning o'z imkoniyatlarini to'liq namoyon etishiga sharoit yaratadi. Metodik jihatdan to'g'ri rejalashtirilgan tabaqalashtirilgan darslar o'quvchida mustaqil fikrlash, tahlil qilish va muloqot madaniyatini shakllantirishning eng samarali vositalaridan biridir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Zunnunov A., va b. "Ona tili o'qitish metodikasi." — T.: "O'qituvchi", 2018.

2. Qosimova K., Matchonov S. va b. “Boshlang‘ich sinflarda ona tili o‘qitish metodikasi.” — T.: “Noshir”, 2021.
3. G‘afforova T. “Boshlang‘ich ta'limda zamonaviy pedagogik texnologiyalar.” — T.: “Tafakkur”, 2020.